

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Черкаси – 2026

УДК 614.8; 614.84; 614.83; 623.26; 504.05; 504.06; 351.861; 623.45

Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Черкаси: НУЦЗ України, 2026. 611 с. Матеріали опубліковано українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції молодих учених на базі Національного університету цивільного захисту України. Розглянуто аспекти вдосконалення цивільного захисту держави.

У публікаціях висвітлено широкий спектр актуальних питань, що стосуються сучасних стратегій профілактики надзвичайних ситуацій, інноваційних методів гасіння пожеж та оптимізації управління оперативно-рятувальними підрозділами. Значну увагу приділено розробленню та впровадженню безпілотних систем, робототехніки, автоматичних систем безпеки, а також питанням радіаційного, хімічного захисту та протимінної діяльності. Автори аналізують екологічні аспекти техногенної безпеки, психологічні особливості роботи в екстремальних умовах та сучасні підходи до публічного управління у сфері цивільного захисту.

Матеріали призначені для інженерно-технічних працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, науково-педагогічного складу, ад'юнктів, слухачів, студентів та курсантів закладів вищої освіти України та інших країн світу.

*Рекомендовано до друку засіданням
науково-інноваційного центру
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 30 від 30 березня 2026 року)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
у Національному університеті цивільного захисту України
(протокол № 3 від 18 березня 2026 року)*

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

ТОЛОК

Ігор

ректор Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі освіти, Заслужений працівник освіти України, генерал-майор

Заступник голови:

РИБКА

Євгеній

проректор з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор, полковник служби цивільного захисту

Члени

оргкомітету:

БЛИК

Сергій

завідувач кафедри металевих і дерев'яних конструкцій Київського національного університету будівництва і архітектури, доктор технічних наук, професор

БОГУРСЬКИЙ

Юрій

начальник Управління освіти, науки та спорту Державної служби України з надзвичайних ситуацій, полковник служби цивільного захисту

ГОЛОДНОВ

Олександр

професор кафедри комп'ютерних технологій будівництва Державного університету «Київський авіаційний інститут», доктор технічних наук, професор

ГРЕЦЬКИЙ

Денис

декан факультету технологій, будівництва та раціонального природокористування Черкаського державного технологічного університету, кандидат технічних наук, доцент

ДЖУЛАЙ

Олександр

перший проректор з навчальної роботи Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту

КОЛЄНОВ

Олександр

начальник навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, доцент, полковник служби цивільного захисту

КЕРДИВАР

Валентин

начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії (PhD), майор служби цивільного захисту

КОРНІЄНКО

Максим

МЕЛЬНИК

Валентин

проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції
начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки, Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту

ПЕТРУК

Василь

директор Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля Вінницького національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, Заслужений природоохоронець України

СИМАХОВА

Анастасія

голова Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України, доктор економічних наук, професор

СУР'ЯНІНОВ Микола	завідувач кафедри будівельної механіки Одеської державної академії будівництва та архітектури, доктор технічних наук, професор
ТАРАСОВ Сергій	начальник навчально-наукового інституту інженерної та спеціальної підготовки Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, доцент, підполковник служби цивільного захисту
ЮРЧЕНКО Валентина	професор кафедри інженерної екології міст Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, доктор технічних наук, професор
ЯВОРСЬКА Олена	директор навчально-наукового інституту природокористування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», доктор технічних наук, професор
CHEN Jenq-Renn	Doctor of Philosophy Professor National Kaohsiung University of Science and Technology (Taiwan)
REICH Wolfgang	Karl-Heinz Director of the Joint Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence Centre of Excellence (Czech Republic)
ROTHBACHER Dieter	Managing Director CBRN Protection GmbH (Austria)
TEЛАК Oksana	University Professor, Head of the Department of State Sciences and Security, Faculty of Civil Safety, The Fire University, DSc, (Poland)
ZOLTÁN Rajnai	Dean of the Bánki Donát Faculty of Mechanical and Safety Engineering, Óbuda University, DSc, Professor (Hungary)

**Відповідальний
секретар:**

МЕЛЕЖИК Роман	науковий співробітник Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії (PhD), підполковник служби цивільного захисту
------------------	---

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Яковчук Д.С., курсант, ЛДУ БЖД
НК – Яковчук В.С., викладач, ЛДУ БЖД

Державна служба України з надзвичайних ситуацій забезпечує комунікацію з варіативними соціальними групами населення, а також з міжнародними партнерами у сфері цивільного захисту. Координаційно гуманітарна допомога, оперативне інформування про надзвичайну ситуацію потребують точного й доступного передавання інформації. У межах діяльності ДСНС переклад є важливою складовою міжкультурної комунікації, а перекладач виконує функцію посередника між органами ДСНС та багатомовною аудиторією у сфері цивільного захисту.

Перекладачі ДСНС виходять за межі лінгвістичної діяльності. Перекладач адаптує офіційні повідомлення, інструкції та нормативні документи з урахуванням мовних і культурних особливостей адресатів, забезпечуючи повноцінне розуміння інформації та своєчасне виконання рекомендацій. Особливого значення це набуває у надзвичайних ситуаціях, коли помилки або двозначність формулювань можуть призвести до непередбачуваної поведінки населення та підвищення рівня ризику. Завдяки цьому переклад у діяльності ДСНС виконує не лише інформаційну, а й соціально-гуманітарну функцію [1].

Важливим чинником міжкультурної комунікації є міжкультурна компетентність перекладача, що поєднує мовну, термінологічну та культурну обізнаність. У сфері цивільного захисту переклад нормативних документів, інструкцій і повідомлень про надзвичайні ситуації має бути однозначним і зрозумілим для міжнародної аудиторії, оскільки це безпосередньо впливає на ефективність реагування та зниження ризику непорозумінь [1].

Окрему роль у діяльності перекладача відіграє термінологічна узгодженість, що забезпечується стандартизацією спеціалізованої лексики цивільного захисту, створенням галузевих глосаріїв і використанням сучасних перекладацьких технологій. Водночас навіть за активного застосування САТ-інструментів та елементів штучного інтелекту перекладач залишається «людиною в контурі», відповідальною за культурну адекватність і безпечність переданої інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пальчевська О. С., Губич П. В., Маланюк М. С. Підготовка перекладачів для системи цивільного захисту: формування міжкультурної компетентності та використання САТ- I AI-інструментів. Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Серія: Педагогіка і психологія. 2025. № 2 (6). С. 53–59.

Шиленко О.П., Вишневська Н.О. Профілактика професійного вигорання водіїв-інструкторів автомобільної підготовки у військових навчальних закладах.....	538
Yulkina Y., Ivashchenko O. Measures for preventing panic.....	539
Яременко К.Ю., Боснюк В.Ф. Особливості прояву вторинної травми у психологів ДСНС в умовах професійної діяльності.....	540
Яременко К.Ю., Вовк Н.П. Роль психотерапії у збереженні психологічної стійкості фахівців ДСНС в умовах роботи з травматичними подіями.....	541
Яременко К.Ю., Мохнар Л.І. Психологічні чинники професійної надійності персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану.....	542

Секція 9. Соціально-гуманітарні аспекти діяльності та публічне управління у сфері цивільного захисту

Arakelian A., Zemlyanska O., Polukarov Yu. Civil defense in educational institutions: status, problems, ways of improvement.....	543
Басюра К.Д., Курило А.Г. Фінансові механізми державно-приватного партнерства у сфері цивільного захисту в умовах воєнних викликів.....	544
Bezkorovainyi D., Krichker O. English as a professional working tool.....	545
Беляєв Д.Ю., Ненько Ю.П. Подолання мовного бар'єру: розвиток багатомовної комунікації у службах екстреного реагування.....	546
Білявець Ю.С., Гула В.В. Взаємодія соціально-гуманітарних аспектів діяльності в цивільному захисті та публічного управління з прикордонним контролем.....	547
Бойченко П.С., Харламов М.І. Захист цивільного населення від вогню в УСРР (УРСР) у 1930-х роках.....	548
Volnytska A.D., Zemlyanska O., Polukarov Yu. Implementation of international experience into the Ukrainian civil defense system.....	549
Голуб В.А. Нормативно-правова невизначеність функцій ДСНС в умовах воєнного стану та шляхи її подолання.....	550
Грабар Е.В., Антонюк В.В. Публічне управління у сфері цивільного захисту: проблеми та перспективи забезпечення.....	551
Gudkov A., Krichker O. Professional English for civil protection specialists.....	552
Жила К.В., Чубань В.С. Координація оперативно-рятувальних підрозділів в умовах воєнного стану: правові та управлінські аспекти.....	553
Капустинський Д.А., Пекарська О.О. Роль навчання населення у забезпеченні оперативності дій у перші хвилини виникнення надзвичайних ситуацій.....	554
Konyk K., Krichker O. Professional English as a key competence for civil protection specialists.....	555

Костенко К.С., Іваненко О.О. Гирьовий спорт як засіб фізичної підготовки курсантів ЗВО з особливими умовами навчання.....	556
Kravchenko V., Kryshstal A. Academic culture as a key to successful academic activity.....	557
Кравчук А.В., Лазоренко Л.В. Мовлення як ключовий чинник сучасних соціально-гуманітарних підходів.....	558
Крупський С.С., Харламов М.І. Захист цивільного населення від пожеж в Україні у часи епохи «відлиги» (1953-1964 рр.).....	559
Мартинюк Д.Р., Жук С.М. Правові та соціальні гарантії для осіб, які залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.....	560
Неспляк В.В., Костенко В.О. Зміцнення безпеки громад в межах європейського партнерства.....	561
Нікулеско Д.С., Вавренюк С.А. Аналіз діяльності органів публічного управління в сфері мінімізації загроз навколишньому середовищу.....	562
Одажіу В.В., Іваненко О.О. Особливості фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.....	563
Олійник А.Т., Пекарська О.О. Навчання населення як фактор підвищення ефективності цивільного захисту маломобільних груп.....	564
Rakhomov D., Smahliuk A., Lytvynenko O. Civil protection terminology: structure, functions, and development trends.....	565
Persada E., Kryshstal A. The analysis of the main principles of anti-corruption policy of Ukraine.....	566
Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. Комплаєнс публічного управління у сфері цивільного захисту в Україні.....	567
Ponomar M., Krichker O. English for career development in civil protection.....	568
Рилєєв Д.Р., Харламов М.І. Цивільний захист населення від пожеж в УРСР в роки епохи застою (1964-1985 рр.).....	569
Сергієнко І.В., Харламов М.І. Захист цивільного населення від пожеж в Україні у часи перебудови (1985-1991 рр.).....	570
Семілістов О.С. Міжвідомча та міжсекторальна взаємодія у сфері цивільного захисту України в умовах воєнних загроз.....	571
Слободян О.С. Гуманітарні та безпекові аспекти розвитку регіонів в умовах надзвичайних ситуацій.....	572
Смірнова М.Ю., Бабаджанова О.Ф. Проведення евакуації населення в умовах воєнного стану.....	573
Трипольська К.С., Харламов М.І. Пожежна безпека на українських землях в роки II світової війни та повосної відбудови (1939-1952 рр.).....	574
Турчанікова Г.О. Окремі аспекти нормативно-правового забезпечення надання домедичної допомоги поліцейськими.....	575

Чалапчій М.Р., Кришталь Д.О. Публічне управління у сфері цивільного захисту: сучасні виклики та напрями трансформації.....	576
Чеголя А.В., Демент М.О. Значення добровільних формувань цивільного захисту в Україні: проблеми та перспективи розвитку.....	577
Шевченко К.Р., Вавренюк С.А. Особливості функціонування служб супроводу в умовах воєнного стану.....	578
Shkvara Ye., Tarasenko O., Lytvynenko O. Military neologisms in the Ukrainian language.....	579
Яковчук Д.С., Яковчук В.С. Міжкультурна комунікація. Роль перекладача у сфері цивільного захисту.....	580

Відповідальний за випуск Є.О. Рибка
Підписано до друку 06.04.2026
Тираж 100 пр.

Технічний редактор Р.С. Мележик
Обл.-вид. арк. 70,69. Ум. друк. арк. 40,5
Формат 60x84 1/8

Надруковано «ФОП Супрун Т.О.», 61007, м. Харків, вул. Миру, 32